

POSTANOWIENIE

26 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 26 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa O.P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w B.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej O.P.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 15 marca 2022 r., I ACa 971/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 1260 (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty,
3. przyznaje ze środków Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w Gdańsku) na rzecz adwokat J.K. kwotę 1 170 (jeden tysiąc sto siedemdziesiąt) zł podwyższoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

(A.D.)

UZASADNIENIE

Powód O. P. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa-Dyrektora Aresztu Śledczego w B. kwoty 10 000 zł zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia złożenia pozwu w związku z naruszeniem jego dobra osobistego tj. tajemnicy korespondencji oraz nakazania pozwanemu przeproszenia powoda. Wyrokiem z 6 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił powództwo. Apelacja powoda została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 marca 2022 r. Powód wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., wskazując, że postępowanie przed Sądami obu instancji dotknięte jest nieważnością ze względu na brak właściwego umocowania pełnomocnika pozwanego w rozumieniu art. 379 pkt. 2 k.p.c. Pozwany

Skarb Państwa był bowiem reprezentowany w sprawie przez Dyrektora Aresztu Śledczego i ustanowionego przez niego pełnomocnika - radcę prawnego, podczas gdy przed Sądem Okręgowym jako sądem pierwszej instancji (i instancjami wyższymi) obowiązywało- zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt. 1 ustawy o Prokuraturii Generalnej RP z 15 grudnia 2016 r. - obligatoryjne zastępstwo Prokuraturii Generalnej RP.

Wbrew stanowisku skarżącego nie zachodzi przywołana przez niego trzecia przyczyna kasacyjna. Co do zasady, zastępstwo Skarbu Państwa sprawowane przez Prokuratorię Generalną jest obowiązkowe do zakończenia sprawy, m.in. w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy (art. 7 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej - t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1109 z późn. zm.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że naruszenie przepisów o obowiązkowym zastępstwie przez Prokuratorię Generalną wywołuje skutek w postaci nieważności postępowania z powodu nienależycie umocowanego pełnomocnika (art. 379 pkt 2 k.p.c.), jeżeli czynności zastępstwa procesowego wykonywał pełnomocnik ustanowiony przez podmiot reprezentujący Skarb Państwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 września 2019 r., IV CZ 65/19 i powołane tam orzecznictwo).

Jak jednak wynika z akt niniejszej sprawy, pismem z 19 grudnia 2019 r. Prokuratoria Generalna zawiadomiła Sąd Okręgowy w Bydgoszczy o przekazaniu sprawy do prowadzenia Dyrektorowi Aresztu Śledczego w B. na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy o Prokuraturii Generalnej RP (k. 53 akt), co nastąpiło w postępowaniu przed Sądem Okręgowym jako sądem pierwszej instancji, ale już po doręczeniu odpisu pozwu zarówno Dyrektorowi Aresztu Śledczego w B., jak i Prokuraturii Generalnej oraz po złożeniu odpowiedzi na pozew przez Dyrektora Aresztu Śledczego w B.. Zgodnie z art. 8 ust. 1 i 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej RP, Prokuratoria Generalna jest uprawniona do przekazania wykonywania zastępstwa podmiotowi reprezentującemu Skarb Państwa w każdym stadium postępowania przed sądami powszechnymi, jeżeli z uwagi na charakter sprawy zastępstwo Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną nie jest konieczne. Wbrew twierdzeniom skarżącego, w orzecznictwie

i w doktrynie nie budzi wątpliwości, że przepis art. 8 ust. 1 pozwala Prokuratorii Generalnej przekazywać sprawy do samodzielnego prowadzenia podmiotom reprezentującym Skarb Państwa w sprawach, które objęte są obowiązkowym zastępstwem Prokuratorii Generalnej na podstawie art. 7 ust. 2 tej ustawy. W orzecznictwie przyjęto także, że tego rodzaju stanowisko Prokuratorii Generalnej, jeśli wcześniej pomimo obowiązkowego zastępstwa Skarbu Państwa nie występowała w danej sprawie, oznacza sanowanie dotychczas zdziałanych czynności procesowych w sprawie przez jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, bez potrzeby składania dodatkowego oświadczenia przez Prokuratorię Generalną o zatwierdzeniu dotychczas zdziałanych czynności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 września 2018 r., I CZ 64/18, OSNC 2019, nr 7-8, poz. 81).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., przy uwzględnieniu § 8 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm.) w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1109). O wynagrodzeniu należnym ustanowionemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym pełnomocnikowi powoda orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 ust. 2 w zw. z § 14 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 3 i § 8 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2631).

[SOP]

[a.ł.]

